

استراتژی نظام توزیع کالا و خدمات شهری: راهبردی آینده‌نگرانه برای سامان‌دهی مشاغل شهری (مورد استفاده: سازمان میادین و سامان‌دهی مشاغل شهرداری)

ناصر حسن زاده* کارشناس علوم اجتماعی دانشگاه آزاد اسلامی واحد جهرم و
کارشناس پژوهش شهرداری شیراز
فاطمه حیدری مهندسی کامپیوتر دانشگاه آزاد اسلامی واحد شیراز، کارشناس
آموزش شهرداری شیراز
حسین برنایی کارشناس ارشد مدیریت آموزشی، رئیس گروه آموزش
شهرداری شیراز

چکیده

رشد سریع شهر، افزایش جمعیت، تغییر الگوی مصرف شهروندان، سیاست‌های اشتغال‌زایی، عدم توجه به صنوف در برنامه‌ریزی و طراحی شهری سبب شکل‌گیری صنوف گوناگون در نقاط مختلف شهرها شده است. شکل‌گیری و رشد صنوف در سال‌های اخیر بدون برنامه و به‌صورت غیر اصولی در کلان‌شهرهای کشور انجام شده است. تاکنون شاخص‌ها و رویه‌هایی جهت سنجش انواع صنوف مورد نیاز شهر، تعداد آنها و پراکنش صنوف در مناطق مختلف شهری و سایر موارد مرتبط تعیین نشده است. از این رو شکل‌گیری صنوف فقط بر اساس قوانین عرضه و تقاضا انجام پذیرفته است. موارد فوق از جمله معضلاتی است که نبود سیستم و الگوی مناسب توزیع کالا و خدمات در پی خواهد داشت. لذا لازم است با تعیین اهداف بلند مدت و مسیر رسیدن به آنها (راه‌بردها)، نظام توزیع کالا و خدمات در شهر با در نظر گرفتن فرهنگ و آداب شهروندان و سایر عوامل مرتبط نظیر فرهنگ، هنر، ترافیک، معماری، اشتغال، محیط زیست، اقتصاد و بهداشت پرداخته شود. در این مقاله سعی شده تا استراتژی نظام توزیع کالا و خدمات شهر در حد امکان ارائه گردد.

واژگان کلیدی: راه‌بردها، صنوف، سامان‌دهی مشاغل.

۱. مقدمه

مسائل و مشکلات سامان‌دهی مشاغل شهری را می‌توان به سه دسته: بنیادی، علمی - فنی، مدیریتی - اجرایی تقسیم نمود. به‌طورکلی سامان‌دهی، پدیده‌ای چند بعدی است که تابع عوامل و متغیرهای متعدد می‌باشد. خلاصه اهم این عوامل و متغیرها عبارت‌اند از:

- عوامل فنی و تکنولوژی
- عوامل اقتصادی - اجتماعی
- عوامل زیست - محیطی
- عوامل کالبدی - فضایی

شناخت مسائل و مباحث سامان‌دهی و جستجوی معیارها و ضوابط مربوط به آن، مستلزم نوعی دیدگاه کل‌نگر و راهکارهای چند جانبه است. در واقع، مهم‌ترین نتیجه‌ای که از بررسی تجارب سامان‌دهی صنایع در ایران و جهان، به دست می‌آید این «راهبرد» اصلی است که:

هر نوع دخالت آگاهانه و هدف‌مند در روند سامان‌دهی صنایع و خدمات شهر، نیاز مبرم به یک «نگرش سیستمی» یعنی رویکرد جامع‌نگر، برنامه‌ریزی فرابخشی و مدیریت اجرایی مشترک دارد.

از طرف دیگر پیچیدگی سیستم شهرها و محدودیت‌های شناخت کامل آن ایجاب می‌کند که برنامه‌ریزان از رفتن به سوی تحولات و پیش‌بینی جزئیات پیش‌بینی‌ناپذیر پرهیز کنند و تلاش خود را بیشتر بر موضوعات روشن‌تر و اساسی‌تر متمرکز سازند. این رویکرد امکان می‌دهد که روند برنامه‌ریزی بر پایه‌ی شناخت‌های معتبر و امکانات واقعی استوار گردد و اقدامات اجرایی به‌صورت گام به گام همواره با اصلاح و بازنگری انجام پذیرد.

۲. اهمیت موضوع

شهر مانند بخشی از سلسله مراتب سیستم قضایی و تقسیمات سیاسی - جغرافیایی هر کشور براساس شاخصه‌های مختلفی مانند نوع حکومت، مدیریت، سطح آگاهی، علاقه‌مندی اجتماعی و مشارکت مردم در نظام تصمیم‌گیری و... شکل می‌گیرد. نظام مدیریت شهری باهدف اداره مطلوب امور شهر، سعی دارد. روابط میان عناصر شهری را هماهنگ سازد. به‌دلیل گستردگی و میان‌رشته‌ای بودن سیستم مدیریت شهری مانند یک سیستم باز، عوامل مختلفی در آن دخالت دارد و بدون شناخت این سیستم نمی‌توان عناصر و روابط را در جهت اهداف آن تغییر شکل داد، زیرا هنر برنامه‌ریزی، شناخت عناصر سیستم و ایجاد روابط بین آن عناصر است، به‌نحوی که این مجموعه عناصر در جهت هدف سیستم عمل کنند. بی‌توجهی به اجزاء همچنین عدم کشف روابط و میزان تاثیر هریک از عناصر در نظام تصمیم‌گیری هرگز به یک نظام تصمیم‌گیری منسجم، موثر و معطوف به اهداف مطلوب منجر نخواهد شد.

مدیریت شهری یک سازمان گسترده، متشکل از عناصر و اجزاء رسمی و غیررسمی موثر در ابعاد مختلف اجتماعی، اقتصادی و کالبدی حیات شهری با هدف اداره، کنترل و هدایت توسعه همه جانبه و پایدار شهر مربوطه است.

هدف تفوریک سیستم مدیریت شهری، تقویت فرایند توسعه شهری است؛ به‌نحوی که در سطح متعارف جامعه زمینه و محیط مناسبی برای زندگی راحت و کارآمد شهروندان، به‌تناسب ویژگی‌های اجتماعی و اقتصادی فراهم شود. در قالب این هدف کلان می‌توان سه هدف خرد فراگیر برای تمام سیستم‌های مدیریت شهری به‌شرح زیر تعیین کرد:

- حفاظت از محیط فیزیکی شهر
- تشویق توسعه اقتصادی و اجتماعی پایدار
- ارتقاء شرایط کار و زندگی تمامی شهروندان با توجه ویژه به افراد و گروه‌های کم‌درآمد

سامان‌دهی مشاغل آلاینده و مزاحم شهری در راستای دستیابی به اهداف فوق، از

ضروری ترین برنامه هاست. امروزه کلان شهر شیراز به عنوان مرکز اقتصادی و فرهنگی جنوب کشور، و شهری با جاذبه های گردشگری فراوان و بافت تاریخی بسیار ارزشمند، با پراکنش نا صحیح مشاغلی در شهر روبرو است که از جنبه های مختلف زیست محیطی، اقتصادی، کالبدی و فرهنگی شهر را با مشکل مواجه ساخته است. با توجه به اینکه سامان دهی مشاغل طرحی با ابعاد فنی، اقتصادی-اجتماعی، کالبدی-فضایی است، لازم است تا قبل از انجام اقدامات اجرایی و عملیاتی، برنامه و نگرشی کلان در این زمینه حاصل گردد.

۳. اهداف تحقیق

- تدوین برنامه های مناسب جهت سامان دهی مشاغل در شهر شیراز
- تدوین برنامه جهت ارتقا و بهبود کسب و کار مشاغل پس از انتقال به شهرک ها و مجتمع ها
- ارائه ساختارهای مناسب جهت تسهیل در امر سامان دهی مشاغل، کاهش هزینه های صاحبان مشاغل در همکاری با طرح و افزایش انگیزه جهت تغییر وضعیت موجود

۴. روش تحقیق

فرایند سامان دهی موضوعی اقتصادی، زیست محیطی یا کالبدی و فنی نیست، بلکه نوعی برنامه ریزی شهری و فضایی محسوب می شود که با عوامل مختلف اقتصادی، اجتماعی، محیطی و کالبدی بستگی نزدیک دارد. در واقع فرآیند سامان دهی، پدیده ای چند بعدی است که تابع عوامل و متغیرهای متعدد می باشد.

خلاصه اهم این عوامل و متغیرها عبارت اند از :

- عوامل فنی و تکنولوژی
- عوامل اقتصادی - اجتماعی

استراتژی نظام توزیع کالا و خدمات شهری؛ راهبردی آینده نگرانه برای سامان‌دهی ...

- عوامل زیست- محیطی
- عوامل کالبدی- فضایی

بر همین اساس لازم است تا طرح‌های سامان‌دهی با نگرشی ویژه برنامه‌ریزی و اجرا شود. مهم‌ترین ویژگی این نگرش و بینش، اعتقاد به سیستم بودن نظام تصمیم‌گیری و مدیریت شهری می‌باشد.

لذا در این راستا پروژه با بکارگیری روش‌های زیر انجام پذیرفته است:

▶ انجام مطالعات کتابخانه‌ای در موضوع‌های مورد نیاز

مطالعه و بررسی گزارش طرح‌های سامان‌دهی، کتاب‌ها، پایان‌نامه‌ها، مقالات

۵. تدوین استراتژی نظام توزیع کالا و خدمات شهر

رشد سریع شهر، افزایش جمعیت، تغییر الگوی مصرف شهروندان، سیاست‌های اشتغال‌زایی، عدم توجه به صنوف در برنامه‌ریزی و طراحی شهری سبب شکل‌گیری صنوف گوناگون در نقاط مختلف شهرها شده است. شکل‌گیری و رشد صنوف در سال‌های اخیر بدون برنامه و به صورت غیر اصولی در کلان‌شهرهای کشور صورت پذیرفته است. تاکنون شاخص‌ها و رویه‌هایی جهت سنجش انواع صنوف مورد نیاز شهر، تعداد آنها و پراکنش صنوف در مناطق مختلف شهری و سایر موارد مرتبط تعیین نشده است. از این رو شکل‌گیری صنوف فقط بر اساس قوانین عرضه و تقاضا انجام پذیرفته است.

اتکای صرف بر قانون عرضه و تقاضا معضلاتی را در پی خواهد داشت:

- عدم توجه به برنامه‌های کلان و بلندمدت،
- در نظر نگرفتن روند توسعه شهر و تغییر نیازها،
- بی‌توجهی به شاخص‌های مکان‌یابی،
- بروز مشکلات کسب و کار برای صنوف موجود،
- توزیع نامناسب صنوف در مناطق مختلف شهری،

• افزایش قیمت ها در نتیجه سیستم نامناسب توزیع

موارد فوق از جمله معضلاتی است که نبود سیستم و الگوی مناسب توزیع کالا و خدمات در پی خواهد داشت. از این رو لازم است با تعیین اهداف بلند مدت و مسیر رسیدن به آنها (راه‌بردها)، نظام توزیع کالا و خدمات در شهر شیراز با در نظر گرفتن فرهنگ و آداب شهروندان و سایر عوامل مرتبط نظیر فرهنگ، هنر، ترافیک، معماری، اشتغال، محیط زیست، اقتصاد و بهداشت پرداخته شود. توجه به برنامه‌ریزی‌های بلند مدت برای توسعه علمی شکل کسب و پیشه صاحبان مشاغل در سطح شهرها، اگرچه در مراحل اولیه با مشکلات و موانعی روبروست اما به جهت حفاظت از منافع عامه شهروندان، وظیفه مدیران شهری و شهرداری‌ها است و اقدام به آن دیر یا زود اجتناب ناپذیر است. با تدوین چنین برنامه‌ای می‌توان:

میزان نیاز شهر به صنف در وضعیت فعلی و آینده؛ نوع و میزان صنوف (خرده فروشی - عمده فروشی و ...)؛ نحوه توزیع آنها در شهر؛ الگوهای مناسب استقرار هر صنف؛ شناسایی نمود و بر اساس آن سایر فعالیت‌ها نظیر: صدور پروانه کسب متناسب با میزان نیاز، تعیین پراکنش صنوف در شهر، نوع استقرار کالبدی صنوف (راسته‌ها، مجتمع‌ها و ...)، ابعاد کالبدی و اقتصادی صنوف، افزایش سطح خدمات صنفی به شهروندان را مشخص نمود و از ایجاد مزاحمت‌ها و آلاینده‌گی‌های آتی جلوگیری نمود.

۶. شرح استراتژی نظام توزیع

بسیاری از شهرهای بزرگ در کشورهای در حال توسعه که دوران‌دیشی لازم در این زمینه را نداشته‌اند، مسیر و چارچوب شکل‌گیری کسب و پیشه شهری آنها متأثر از الگوهای نادرست مصرف و نیز فرهنگ تجارت بین‌المللی ناشی از جهانی شدن بوده و تنها نقش مقامات شهری و شهرداری‌ها در بروز یک سری واکنش‌های انفعالی نسبت به این تهاجم نمایان شده است.

استراتژی نظام توزیع کالا و خدمات شهری؛ راهبردی آینده نگرانه برای سامان‌دهی ...

فرایند توزیع نیز به نوبه‌ی خود در حوزه‌های تولید و مصرف اثر می‌گذارد، به گونه‌ای که هر شکل از اختلاف در کارکرد نهادهای توزیعی می‌تواند منجر به ایجاد اختلالاتی در حیطه‌ی تولید و مصرف گردد. هنگامی که نهادهای توزیع از کارکرد مناسبی برخوردار نباشد حتی در صورت وجود کالا و خدمات به اندازه‌ی کافی، مصرف‌کنندگان به همه‌ی کالاها و خدمات مورد نیاز خود با قیمت مناسب و در زودترین زمان دست نخواهند یافت و هدف کلی نظام اقتصادی که تامین نیازهای مصرفی جامعه است محقق نخواهد شد.

در کشورهای توسعه یافته بطور میانگین به ازای هر ۱۰۰۰ نفر از جمعیت هر شهر یک واحد صنفی وجود دارد در حالی که در ایران بطور میانگین به ازای هر ۱۷ نفر یک واحد صنفی فعالیت می‌کند.

۷. شبکه فعلی توزیع کالا و خدمات

این نوع شبکه توزیع از ویژگی‌های اقتصاد شهر نشینی اوایل قرن ۲۰ در ممالک غربی بوده است و از خصوصیاتش، وجود تعداد زیادی دکان با شمار اندکی کالا بود. که در حاشیه‌ی شهرها و محله‌ها به کسب و کار مشغول بودند. به مرور زمان با افزایش جمعیت و توسعه شهر نشینی پیشرفت فنی و افزایش انتخاب‌های مصرف‌کننده این گونه توزیع سنتی کالا نمی‌تواند جواب‌گوی نیازهای مادی مصرف‌کنندگان باشد.

در صورت ناکارا بودن شبکه‌های توزیع کالا و خدمات در پهنه‌ی اقتصادی جامعه آثار سوئی همچون نابسامانی توزیع، افزایش بی‌رویه‌ی قیمت کالا و خدمات، اتلاف منابع، کاهش قدرت خرید، بی‌عدالتی، آشفتگی در مکانیزم بازار، بروز نوسانات شدید در بهای کالا و خدمات، نابسامانی‌های زیست محیطی و... را به جای خواهد گذاشت.

۸. علل تغییر نظام های توزیع از کلاسیک به مدرن

عوامل و شرایط زیر را می توان به عنوان زمینه ی تحول نظام های توزیع سنتی دانست:

۱- با توسعه و گسترش نظام های تولیدی و متنوع شدن تولیدات آنها و پیدایش مازاد محصولات، ضرورت تازه ای برای شکل گیری نهادهای توزیعی جدید که بتواند این کالاها را با حداقل هزینه و در زودترین زمان به دست مصرف کنندگان برساند احساس گردید.

۲- با توسعه و گسترش شهرها و جدایی گزینی مابین تولیدکنندگان و مصرف کنندگان از یک طرف و رقابت بین تولیدات و تبلیغات مناسب زمینه ای را برای متحول شدن نظام های توزیع سنتی فراهم نمود.

۳- گسترش رفاه شهری که ناشی از پیشرفت های سریع تکنولوژی بود و ضرورت دست یابی به کالا و خدمات در کوتاه ترین زمان و با کمترین هزینه زمینه ای را می طلبد که می بایستی نهادهای توزیع پربارتر ایجاد گردد.

۴- تغییر الگو و فرهنگ مصرف

۵- شکل گیری ابزارهای جدید مبادله

استراتژی نظام توزیع کالا و خدمات شهری:

در یک تعریف ساده و با توجه به این که «استراتژی» «برنامه ای بلند مدت، یکپارچه و فراگیر در راستای ماموریت های سازمان است که با تلفیق توانمندی های درونی با تغییرات و مزیت های محیطی و در صورت اجرای آن اهداف کلان محقق می گردد»؛ «استراتژی نظام توزیع کالا و خدمات شهری» برنامه ریزی برای دستیابی به یک نظام توزیع کالا و خدمات شهری به صورت کارا، رقابتی، پویا برای ایجاد مطلوبیت، رفاه و آسایش شهروندان می باشد. این برنامه باید به نحوی باشد که بتواند اهداف و وظایف سیستم توزیع شهری را محقق نماید هم چنین باید شامل سرفصل های زیر باشد:

استراتژی نظام توزیع کالا و خدمات شهری؛ راهبردی آینده نگرانه برای سامان‌دهی ...

۹. شاخص‌ها، مدل تصمیم‌گیری و تعیین

میزان نیاز شهر به صنف در وضعیت فعلی و آینده؛ نوع و میزان صنوف (خرده فروشی - عمده فروشی و ...)؛ نحوه توزیع آنها در شهر؛ الگوهای مناسب استقرار هر صنف.

جدول شماره ۱

وظایف سیستم توزیع در اقتصاد شهری
از میان بردن فاصله‌ی زمانی و مکانی موجود بین عرضه و تقاضا
کاستن از فاصله‌ی زمانی بین خرید کالا و پرداخت بها و ارزش کالا
برقراری موازنه و حداقل نمودن اختلاف قیمت کالاها در مکان‌ها و زمان‌های مختلف

در این راستا استراتژی نظام توزیع از طریق ارائه الگو برای چگونگی توسعه کانون‌های تجاری و اقتصادی شهر و نیز نحوه تعامل عملیات اقتصادی مربوطه با سایر اجزا فیزیکی و ادراکی شهر از جمله فرهنگ، هنر، ترافیک، معماری، اشتغال، محیط زیست، اقتصاد، بهداشت و ... فعالیت مشاغل شهری را با رویکرد تامین توسعه پایدار شهری برنامه ریزی می نماید.

اصلی‌ترین برتری این استراتژی؛ هدایت و جهت‌دهی جریان‌های اقتصادی مشاغل در راستای توسعه پایدار شهر می باشد. این طرح، یک طرح منعطف و پویا است که قابلیت اصلاح بر اساس تغییر شرایط را دارد.

لازمه تدوین این برنامه شناخت وضعیت موجود مشاغل شهر، طراحی چشم‌انداز برای این مشاغل و در پایان ارائه راه‌کارهایی برای حل مشکلات مشاغل شهر و رسیدن به وضعیت مطلوب بود.

برای شناخت وضعیت موجود هیچ راهی غیر از سرشماری وجود ندارد و بهترین روش استفاده از GIS می باشد.

شاخص‌های مورد توجه در تدوین استراتژی:

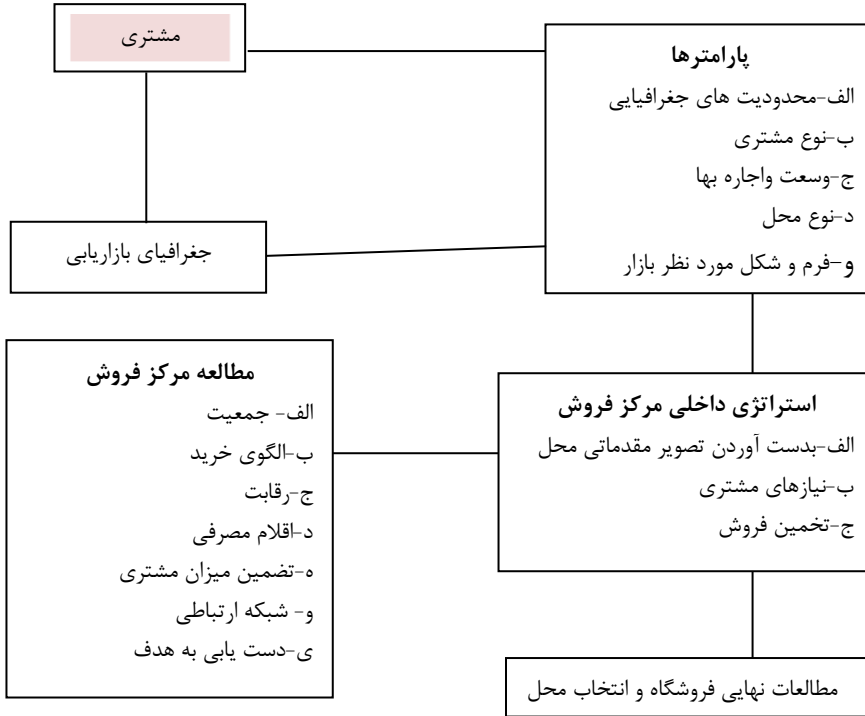
جدول ۲: شاخص‌های مورد توجه در تدوین استراتژی

عوامل اصلی	عوامل فرعی درجه یک	عوامل فرعی درجه دو
عوامل مؤثر بر عرضه	عوامل مؤثر بر عرضه فعلی	عوامل و منابع طبیعی، شرایط جغرافیایی منطقه
		قالب ارائه (خرده-عمده)، الگوی استقرار پیشنهادی
		نوع بافت‌های شهری
		تعداد و حجم عرضه کنندگان قبلی، نوع الگوی استقرار
		اجتماعی امنیتی، مالی سیاسی اداری
		فنی، روش ارائه خدمات و میزان استفاده از تجهیزات
		زیربنایی، تراکم بافت‌های مسکونی و تجاری و ...
		توان مالی صنف، هزینه اجرای هر الگوی نظام توزیع
	عوامل مؤثر بر عرضه آتی	قابلیت توسعه زمین
		پیش بینی عوامل ذکر شده در آینده
قابلیت توسعه در دوره‌های آتی		
عوامل مؤثر بر تقاضای	عوامل مؤثر بر تقاضای فعلی	اندازه‌ی بازار (توان جمعیتی منطقه)
		قدرت خرید (سطح درآمد اهالی منطقه)
		حساسیت تقاضای (کشش قیمتی تقاضای در منطقه)
		میزان تقاضای واسطه‌ای
		تمایل به مصرف (مصرف سرانه در منطقه)
		تقاضای واسطه‌گری منطقه
		شدت نیاز (وجود مازاد تقاضای فعلی)
		شبکه‌های ارتباطی شهر، میزان و نحوه دسترسی
	عوامل مؤثر بر تقاضای آتی	وجود امکانات و خدمات جانبی
		پیش‌بینی عوامل ذکر شده در آینده

استراتژی نظام توزیع کالا و خدمات شهری؛ راهبردی آینده نگرانه برای سامان‌دهی ...

به جز جغرافیای جمعیت و تهیه طرح‌های جمعیتی، از جمله متغیرهایی را که باید در نظر بگیریم، قدرت خرید و چگونگی میزان خرج کردن پول توسط مشتریان می‌باشد در این زمینه می‌توان پتانسیل بازار را هم مورد محاسبه قرار داد، به این صورت که پتانسیل قدرت خرید واحد جغرافیایی (ناحیه یا منطقه شهری) ضربدر تعداد مردم می‌تواند این ویژگی را در اختیار ما قرار دهد. رقابت فیزیکی از دیگر متغیرها می‌باشد. تمامی مراکز خرید و فروش در صدد برقرار ساختن یک خط رقابت و جمع‌آوری سود بیشتری هستند. بنابراین در ایجاد یک مرکز جدید در یک منطقه شهری باید تمام این عوامل را مورد توجه قرار داد و قبل از مکان‌یابی باید نحوه آرایش فضای آنها و تسهیلاتی را که در اختیار دارند به خوبی مشخص و معین گردد.

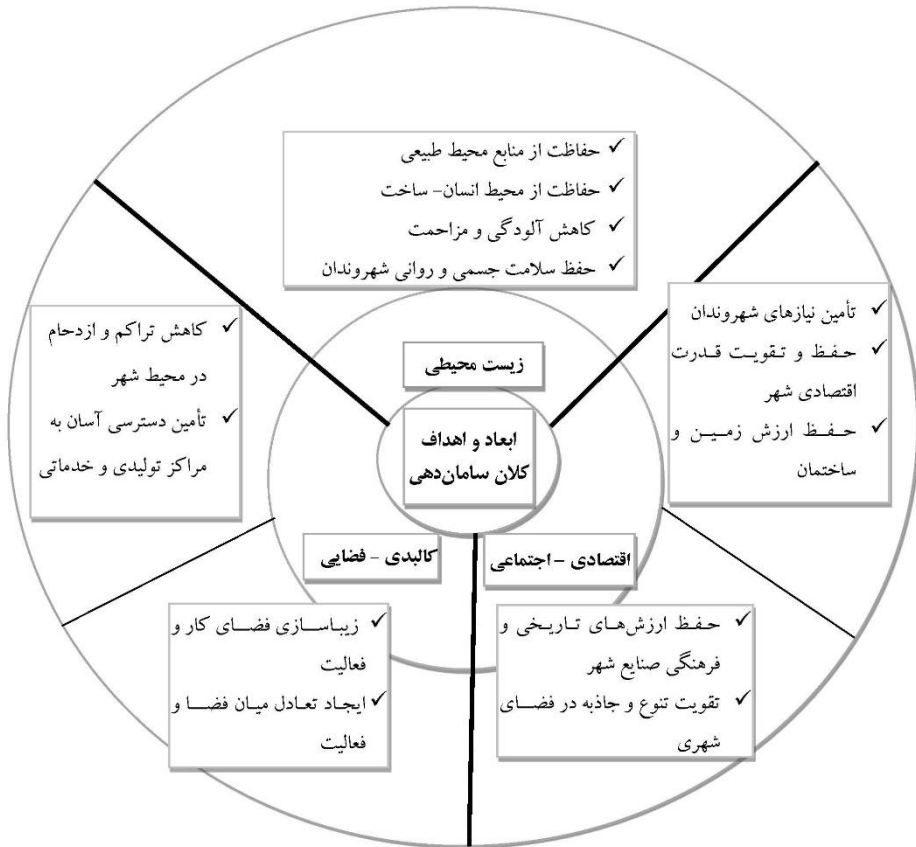
از جمله متغیرهای مهم دیگر متغیر سیستم و شبکه ارتباطی می‌باشد و الگوی سیستم ترافیکی در منطقه مورد مطالعه نیز از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است به‌طور کلی می‌توان گفت که جمعیت، رقابت و نحوه دسترسی از عوامل اصلی تشکیل‌دهنده‌ی مطالعه جغرافیایی مراکز فروش یا سیستم‌های توزیع به حساب می‌آید. البته انتخاب فروشگاه‌های بزرگ به عواملی نظیر عوامل فیزیکی، روان‌شناختی، منطقی، قانونی و اقتصادی بستگی دارد.

نمودار ۱: پارامترهای مطالعه جغرافیایی مراکز فروش یا سیستم های توزیع

استراتژی نظام توزیع کالا و خدمات شهری؛ راهبردی آینده نگرانه برای سامان‌دهی ...

ابعاد و اهداف کلان سامان‌دهی

نمودار ۲: ابعاد و اهداف کلان سامان‌دهی

۱۰. پیشنهادها

- تهیه سند سامان‌دهی صنف (برنامه های جزئی و دقیق سامان‌دهی) برای اجرای برنامه های سامان‌دهی
- سامان‌دهی شبکه های توزیع کالا و خدمات
- ایجاد بازارهای الکترونیکی و مجازی
- راه اندازی بازارها بر اساس میزان جمعیت و مکان‌یابی بازارها با استفاده از GIS

- استفاده از ظرفیت های قانونی (صدور پروانه، ابزارهای کنترلی و نظارتی، آموزش و فرهنگ سازی، حریم صنفی و سقف تعداد)
- توزیع مناسب صنوف در مناطق مختلف شهری،
- تعیین چشم انداز، اهداف و برنامه های اجرایی
- توجه و لزوم سامان دهی در الگوی استقرار متمرکز

۱۱. نتیجه گیری

اکنون پس از بررسی و تحلیل اطلاعات و استفاده از اصول و ضوابط علمی مطرح در سامان دهی، در این قسمت راهبردهای کلان سامان دهی مشاغل آلاینده و مزاحم در شیراز ارائه می شود. این راهبردها با دو رویکرد آینده نگرانه (بلند مدت) و وضعیت موجود (کوتاه مدت) تدوین شده است. رویکرد آینده نگرانه بیشتر ناظر به فعالیت هایی است که فراهم ساختن زیرساخت های اجرایی و تحقق بخشیدن آن چندین سال به طول می انجامد اما دارای تاثیر بلند مدت بوده و به نوعی شرایط توسعه پایدار صنوف در شهر را فراهم می آورد. با اجرای این برنامه ها از یک طرف ایجاد صنوف در چارچوب مشخص و با لحاظ کردن تمامی ضوابط برنامه ریزی شهری صورت می پذیرد و از ایجاد صنوف آلاینده و مزاحم جدید در شهر جلوگیری می شود؛ از طرف دیگر سامان دهی صنوف موجود توسط صاحبان نفع اصلی و به صورت مستمر و پایدار انجام می شود.

برنامه های کوتاه مدت، برنامه هایی هستند که در مدت کوتاه تری قابل اجرا بوده و نتایج سریع تری را در پی خواهد داشت. این برنامه ها جهت رفع برخی معضلات فعلی و به صورت کوتاه مدت قابل استفاده است. البته لازم است تاکید شود که سامان دهی صنوف در شیراز برنامه ای با رویکرد سیستمی است که لازم است همه برنامه های مذکور عملیاتی شود. در غیر این صورت در برخی موارد شاهد بهبود وضعیت خواهیم بود در حالی که در برخی موارد معضلات دو چندان می شود.

استراتژی نظام توزیع کالا و خدمات شهری؛ راهبردی آینده نگرانه برای سامان‌دهی ...

منابع

۱. زاد و بوم. (۱۳۷۰). مهندسین مشاور، مطالعات سامان‌دهی و صنایع تهران، تهران.
۲. قرخانلو، مهدی. (۱۳۸۰). سامان‌دهی و استقرار بهینه صنایع و کارگاه‌های مزاحم شهری (مطالعه موردی: بافت مرکزی شهر کرمانشاه). مجله پژوهش‌های جغرافیایی، شماره ۴۰ (مهرماه).
۳. مهدی‌زاده، جواد. (۱۳۷۹). سامان‌دهی صنایع و خدمات شهری. تهران.
۴. معلمی، بهرام. (۱۳۸۲). محیط زیست شهری و فعالیت‌های صنعتی و خدماتی، تهران.